

WSTĘPNE BADANIA NAD KSZTAŁTOWANIEM SIĘ PODSTAWOWEJ PRZEMIANY MATERII U JAGNIĄT

Stanisław Trela

AR Kraków

Uzyskanie dobrych efektów produkcji zwierzęcej zależy w głównej mierze od racjonalnego żywienia zwierząt. W tym też celu potrzebne jest dobre rozeznanie w zakresie wartości odżywczej pasz. Stosowane obecnie mierniki wartości odżywczej pasz wyznaczano na początku bieżącego stulecia dla pasz produkowanych w innych warunkach, o znacznie innym składzie chemicznym niż obecnie.

Klasyczne badania przeprowadzone przez Kellnera i Möllgarda, a w ostatnich latach przez Blaxtera, a zwłaszcza Nehringa i współpracowników — oraz w Polsce przez Kielanowskiego i współpracowników [3] — dały w tym zakresie znaczny postęp. Nie było jednak możliwe za pomocą dostępnej w tym czasie aparatury badawczej ujęcie w tych badaniach wpływu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które oddziałują na procesy przemiany materii u zwierzęcia [2].

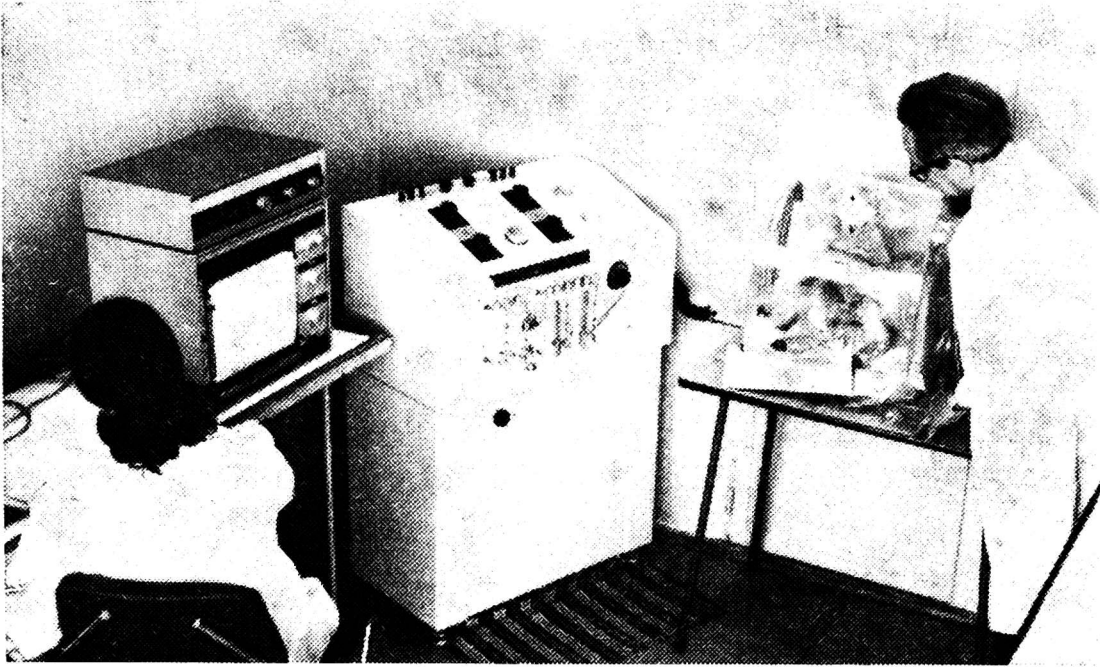
Znaczne osiągnięcia w tym zakresie poczynili w ostatnich latach badacze duńscy — Thorbek i Bønsdorff [1] używając do badań zestawu aparatury nowego typu tzw. diaferometer (rys. 1). W literaturze krajowej brak jest jeszcze tego rodzaju prac badawczych i dlatego zostały one zapoczątkowane w Instytucie Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej.

Celem badań było:

1) poznanie procesów podstawowej przemiany materii u jagniąt, zwłaszcza poziomu strat energetycznych w pierwszych dwóch miesiącach życia.

2) zbadanie wpływu różnych sposobów żywienia jagniąt i określenie strat energetycznych w przypadku szybkiego ich tuczu mięsnego, a przez to wypracowanie w tym celu możliwie najodpowiedniejszych zestawów pasz.

W dotychczasowych badaniach udało się uzyskać wstępne dane w zakresie podanym w punkcie 1 i wyciągnąć orientacyjne wnioski dotyczące

Rys. 1. Diaferometer — aparat do badania podstawowej przemiany materii

dalszych prac. W pierwszej fazie badaniami objęto ten rodzaj procesów, który dotychczas w naszych warunkach w toku badań nie był uwidoczniiony ze względu na brak odpowiedniej aparatury, a który Kielanowski [3], określa symbolem *ET* (energia termiczna).

Wychodząc z założenia, że u osesków zwierząt przeżywających procesy fermentacyjne w żwaczu aż do produktów gazowych są jeszcze stosunkowo nikłe, można na podstawie rozeznania wartości energetycznej dla *ET* oraz opracowując wartość energetyczną paszy i wydaliny, obliczyć wartość energii odłożonej w ciele jagnięcia w sposób następujący:

$$EZ = EB - (ER + EW + EU + ET),$$

gdzie:

EZ — energia odłożona w ciele (netto),

EB — energia brutto (w paszy),

ER — energia niestrawionych resztek pokarmu wydalona w kale,

EW — energia produktów przemiany materii wydalonych w kale,

EU — energia wydalona w moczu.

ET — energia termiczna wyliczona przez oznaczenie *RQ*.

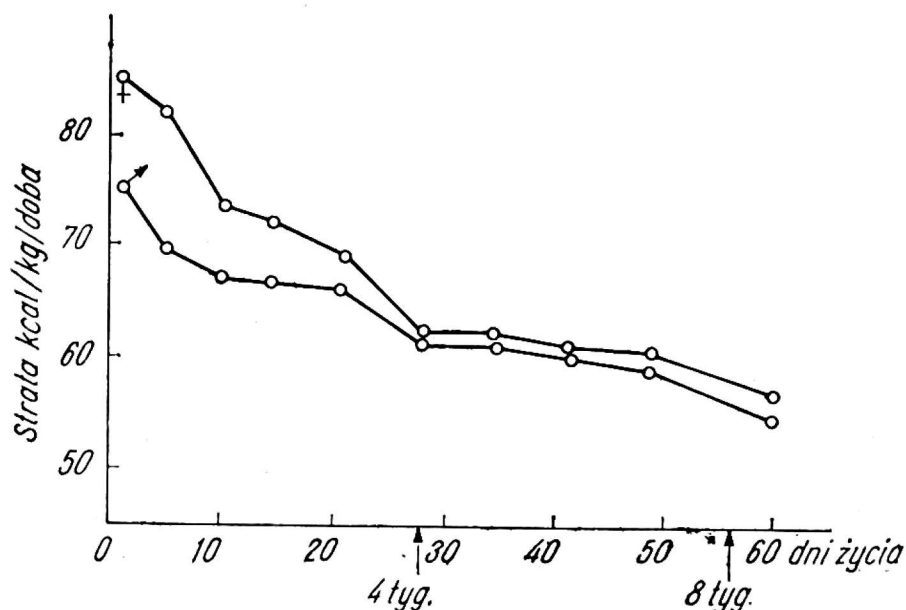
W ten sposób, z pominięciem bardzo pracochłonnych urządzeń respiacyjnych typu Petenkoffera lub Haldene'a [wg 4] można łatwo oznaczyć energię produkcyjną u jagniąt i innych młodych zwierząt. Daje to możliwość zorientowania się w zakresie stopnia wykorzystania danego zestawu przez organizm zwierzęcy i wprowadzenia odpowiedniej korekty dla uzyskania lepszych efektów produkcyjnych.

W niniejszym doniesieniu podano informacje z prowadzonych badań nad oznaczeniem *ET* (tab. 1). Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że zużycie wartości energetycznej (strata) na podstawową przemianę materii u jagniąt w przeliczeniu na 1 kg ich ciężaru w okresie 1 doby ulega obniżeniu wraz z ich wiekiem. Stwierdzono, że w ciągu dwóch mie-

Tabela 1

Wyniki badań nad oznaczeniem energii termicznej

Jagnię		Pomiar	Wiek (dni)	Ciężar (kg)	RQ (wsp. oddechowy)	Strata kcal/1 kg wagi żywej na dobę (przem. podst.) ET	Wskaźnik
nr	pleć						
8	♂	1	1	3,85	0,998	75,05	100
		2	5	4,30	1,093	69,55	
		3	10	6,20	1,083	67,24	
		4	14	9,00	0,998	67,05	
		5	21	10,00	0,933	66,16	
		6	28	11,00	0,962	61,60	
		7	35	12,30	1,037	61,86	
		8	42	15,50	1,087	60,43	
		9	49	16,80	0,905	58,92	
		10	60	20,00	0,824	56,78	
09	♀	1	1	3,10	0,985	85,26	100
		2	5	3,90	0,991	82,59	
		3	10	5,20	0,907	73,61	
		4	14	6,50	0,928	72,07	
		5	21	7,00	0,986	68,87	
		6	28	8,30	0,994	61,14	
		7	35	10,00	0,853	62,57	
		8	42	11,00	0,903	60,03	
		9	49	12,00	0,915	60,50	
		10	60	15,00	0,950	59,10	

Rys. 2. Zapotrzebowanie energetyczne na przemianę podstawową

sięcy spadek ten wynosił około 25% w stosunku do pierwszego dnia życia u osobników męskich, a około 31% u osobników żeńskich. Szczególnie wyraźnie spadek ten zaznaczał się w pierwszym miesiącu życia jagniąt. Ilustruje to rysunek 2.

Ze względów technicznych nie było możliwe prowadzenie badań na starszych jagniętach, lecz prace takie prowadzone będą w późniejszym okresie po uzyskaniu jagniąt z następnych wykotów.

Z danych otrzymanych w dotychczasowych badaniach można już wnioskować o wielkości zapotrzebowania energetycznego na przemiany termiczne i wykorzystania tego do obliczenia energii netto. Nowa aparatura wydaje się być dokładniejsza niż stosowana poprzednio, a jej zastosowanie umożliwi szybkie uzyskanie wyników i w różnych wariantach, tym bardziej że istnieje możliwość automatycznej rejestracji wyników badań, a tym samym uniknięcia tzw. błędów natury subiektywnej.

Wykonane doświadczenia wskazują na możliwość dość wszechstronnego wykorzystania omawianej aparatury, zwłaszcza w zakresie kontroli podstawowych przemian energetycznych u zwierząt małych.

LITERATURA

1. Bønsdorff P. Chr.: Kalibrering af et diaferometer samt energetiske Stofskiftemålinger ved Klimaforsøg med voksende Kyllinger. Landøkonomisk Forsøgslaboratorium København V, 1965 (praca dyplomowa).
2. Erochin A. J.: Osobiennosti gazoenergetičeskogo obmiena u inbrednych i auto-brednych jagniat, UDK 636.32/38.082, Ovcevodstvo 5, 173.
3. Kielanowski J.: Energetyczne wartościowanie pasz, PWRiL, Warszawa 1973.
4. Trela S.: Wpływ implantacji stilbestrolu na bilanse azotu, wapnia, fosforu i przemianę energetyczną u szczurów. Zesz. Probl. Post. Nauk Rol. z. 54, 1962.

Станислав Треля

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОЦЕССА ОБМЕНА ВЕЩЕСТВ У ЯГНЯТ

Резюме

В труде автор представляет результаты исследований по определению дыхательного коэффициента (RQ) у ягнят, пользуясь аппаратом нового типа, т. наз. диаферометром. Этот аппарат позволяет гораздо быстрее определять величину RQ , чем при применении традиционной аппаратуры используемой Келльнером, Мельгардом, Нерингом и другими исследователями. Кроме того, внедрение новой аппаратуры позволит применять большее количество и разнообразие вариантов определения показателя обмена энергии в организме животных.

Проведенные на ягнятах опыты показали, что в одинаковых условиях в первый день жизни потери тепловой энергии приходящейся на 1 кг веса тела ягнят на 12% выше у особей женского пола, чем у мужских, а на 60-ый день

жизни уровень этих потерь у мужских особей на 25%, а у особей женского пола на 31% ниже, чем в первый день жизни.

Более подробное изучение вопроса обмена веществ позволит лучше определять потребности в энергии у молодых животных и правильно определять кормовые рационы.

Stanisław Trela

PRELIMINARY INVESTIGATION OF THE BASAL METABOLISM IN LAMBS

Summary

In the report the results of the investigations concerning establishment of the respiratory coefficient (RQ) in lambs at use of a new-type apparatus — diaferometer, are presented. This apparatus allows to make faster estimations of the RQ values than by means of the traditional equipment used by Kellner, Möllgard, Nehring and other authors. Moreover, this apparatus enables to apply more numerous and different variants for determining the RQ coefficient for animal organism.

The investigations carried out on lambs showed that in equal conditions on the first day of life the level of thermic energy losses calculated per 1 kg body weight would be higher by 12% in ewes than in rams, while on the 60th day of life it would be by 25% lower in rams and by 31% in ewes in relation to the level of losses estimated on the first day of life.

A closer recognition of the problem of energy metabolism would result in a better determination of energy requirements of young animals and contribute to establishing proper food rations.